

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

III. ÚS 384/2021-20

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Roberta Šorla (sudca spravodajca) a sudcov Petra Straku a Martina Vernarského v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpeného JUDr. Máriou Jezerskou, advokátkou, Mýtňa 2130/35, Trnava, proti postupu Krajského súdu v Košiciach v konaní sp. zn. 6Co/251/2014 takto

r o z h o d o l :

1. Postupom Krajského súdu v Košiciach v konaní sp. zn. 6Co/251/2014 **bolo porušené** základné právo sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.
2. Krajskému súdu v Košiciach **p r i k a z u j e**, aby v konaní sp. zn. 6Co/251/2014 **konal bez zbytočných prietáhov**.
3. Sťažovateľovi **p r i z n á v a** finančné zadostučinenie **2 000 eur**, ktoré **je** Krajský súd v Košiciach **p o v i n n ý** zaplatiť mu do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
4. Krajský súd v Košiciach **je p o v i n n ý** nahradiť sťažovateľovi trovy konania **576,12 eur** a zaplatiť ich jeho právnej zástupkyňi do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
5. Vo zvyšnej časti ústavnej sťažnosti **n e v y h o v u j e**.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 19. mája 2021 domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom krajského súdu. Okrem toho sťažovateľ žiada, aby ústavný súd krajskému súdu prikázal

konat' bez zbytočných priet'ahov, priznal mu finančné zadost'učinenie 6 000 eur a náhradu trov konania.

II.

2. Okresný súd Trebišov rozsudkom z 5. septembra 2013 zaviazal žalovaných 1 a 4 (sťažovateľ je žalovaným 4) spoločne a nerozdielne zaplatiť žalobcom 1 a 2 sumu 331 939,19 eur s príslušenstvom ako náhradu škody, ktorá bola žalobcom spôsobená trestným činom brania rukojevníka, za ktorí boli nielen žalovaní 1 a 4 právoplatne odsúdení v trestnom konaní.

3. Sťažovateľ a žalovaný 1 podali proti tomuto rozsudku odvolanie a vec bola i s odvolaniami proti procesným uzneseniam predložená krajskému súdu 16. apríla 2014. Dňa 15. januára 2016 žalovaný 1 krajskému súdu oznámil, že na jeho majetok bol vyhlásený konkurz, a preto sa konanie proti jeho osobe prerušilo. Krajský súd priebežne, naposledy v máji 2021, vyzýval správcov konkurznej podstaty žalovaného 1, či navrhujú pokračovať v konaní, pričom žiaden zo správcov pokračovanie v konaní nenavrhol. Krajský súd bol toho názoru, že konanie je nielen proti žalovanému 1, ale aj sťažovateľovi prerušené podľa § 47 zákona č. 7/2005 Z. z. o konkurze a reštrukturalizácii a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, podľa ktorého sa zo zákona prerušujú všetky konania, ktoré sa dotýkajú konkurznej podstaty úpadcu. Krajský súd preto v roku 2016 rozhodol len o odvolaniach proti procesným uzneseniam okresného súdu. Sťažovateľ podal sťažnosť na priet'ahy v konaní, na ktorú krajský súd uviedol, že konanie je prerušené a správcovia nenavrholi pokračovať v konaní.

III.

4. Podľa sťažovateľa sa v konaní mohlo pokračovať so žalovanými samostatne, pretože aj keď žalovaní majú plniť spoločne a nerozdielne, nejde o nerozlučné, ale samostatné spoločenstvo solidárnych dlžníkov. Podľa sťažovateľa dochádza k porušovaniu jeho práv, keďže krajský súd koná s priet'ahmi takmer sedem rokov.

5. Krajský súd uviedol, že otázka, či solidárni dlžníci majú v civilnom spore postavenie samostatných spoločníkov, nie je v súdnej praxi riešená jednotne, pričom sa držal toho, že solidárne zaviazaní dlžníci nemajú postavenie samostatných spoločníkov, a preto sa účinky konkurzu jedného zo žalovaných vzťahujú na všetkých žalovaných. V tejto súvislosti poukázal na rozhodnutia všeobecných súdov k tejto otázke.

6. Sťažovateľ k vyjadreniu krajského súdu odkázal na rozhodnutia všeobecných súdov, podľa ktorých solidárne zaviazaní dlžníci sú v civilnom spore samostatní spoločníci.

IV.

7. Účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. K odstráneniu tohto stavu dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu (IV. ÚS 221/04). Porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov sa skúma s ohľadom na okolnosti prípadu z pohľadu (i) právnej a faktickej zložitosti veci, (ii) správania účastníka

a (iii) postupu súdu (I. ÚS 41/02). Okrem toho sa prihliada aj na význam sporu pre sťažovateľa (II. ÚS 32/02).

8. Vec sťažovateľa nevykazuje žiadne znaky či už právnej alebo skutkovej zložitosti, keďže krajský súd má rozhodnúť o odvolaní sťažovateľa, v ktorom proti rozsudku okresného súdu namieta, že okresný súd rozhodol už v rozhodnutej veci, nebol miestne príslušný a škoda nebola spôsobená žalobcom. V správaní sťažovateľa nebolo zistené nič, čo by vplývalo na dĺžku konania.

9. Rozhodujúci bol postup krajského súdu, ktorý vzhľadom na legislatívnu konštrukciu o prerušení konania zo zákona – teda bez nevyhnutnosti vydania procesného rozhodnutia od roku 2016 zastáva názor, že konanie je prerušené vo vzťahu k obom žalovaným, z ktorých je jeden v konkurze, čo má mať za následok to, že konanie je prerušené aj vo vzťahu k sťažovateľovi. Preto krajský súd namiesto rozhodnutia o odvolaní sťažovateľa od roku 2016 iba opakovane vyžiadaval konkurzný spis žalovaného 1 a vyzýval jeho správcov konkurznej podstaty na pokračovanie v konaní.

10. Rozhodujúcou otázkou je, či súd môže vzhľadom na vyhlásenia konkurzu na majetok žalovaného 1 rozhodnúť o odvolaní sťažovateľa ako žalovaného 4. Táto otázka súvisí s tým, či sú žalovaní samostatní alebo nerozluční spoločníci. K charakteru spoločenstva medzi spoločne a nerozdielne zaviazanými dlžníkmi sa opakovane vyjadril aj najvyšší súd (4Cdo/203/2005, 6Cdo/544/2015), s ktorého výkladom sa stotožnil aj ústavný súd (II. ÚS 375/2019) a z ktorého je zrejmé, že spoločne a nerozdielne zaviazaní spoludlžníci sú zásadne samostatnými, a nie nerozlučnými spoločníkmi v konaní. Zodpovedanie nastolenej otázky vyplýva z toho, či si žalobcovia svoje právo voči žalovaným 1 a 4 mohli uplatniť samostatne proti každému z nich (samostatné spoločenstvo) alebo len proti obom spoločne (nerozlučné spoločenstvo). Základom spoločnej zodpovednosti žalovaných je § 438 ods. 1 Občianskeho zákonníka, podľa ktorého ak škodu spôsobí viac škodcov, zodpovedajú za ňu spoločne a nerozdielne, pričom podľa § 511 ods. 1 Občianskeho zákonníka ak právnym predpisom je ustanovené, že viac dlžníkov má tomu istému veriteľovi splniť dlh spoločne a nerozdielne, je veriteľ oprávnený požadovať plnenie od ktoréhokoľvek z nich. Z týchto ustanovení podústavného práva je zrejmé, že vzťah sťažovateľa so žalovaným 1 je vzťahom, v ktorom za škodu zodpovedajú spoločne a nerozdielne, a preto žalobcovia boli oprávnení požadovať náhradu škody od ktoréhokoľvek z nich. Z toho nemožno dospieť k ničomu inému ako k tomu, že žalobcovia sa rovnakého plnenia náhrady škody mohli samostatne domáhať či už proti žalovanému 1 alebo proti sťažovateľovi, a preto je vzťah žalovaného 1 a sťažovateľa samostatným procesným spoločenstvom, v ktorom možno rozhodnúť aj o odvolaniach žalovaného 1 a sťažovateľa samostatne bez toho, aby prerušenie konania voči žalovanému 1 malo za následok prerušenie konania aj vo vzťahu k sťažovateľovi.

11. Krajský súd zjavne nesprávne posúdil postavenie sťažovateľa ako procesne nerozlučného spoločníka, keď vyhlásenie konkurzu na majetok žalovaného 1 a následné prerušenie konania malo podľa krajského súdu za následok prerušenie konania, ktoré sa vzťahuje na všetkých žalovaných vrátane sťažovateľa. V dôsledku tohto nesprávneho procesnoprávneho posúdenia postup krajského súdu nesmeroval k odstráneniu stavu právnej neistoty sťažovateľa a ani po siedmich rokoch od predloženia spisu krajskému súdu nebolo o jeho odvolaní rozhodnuté. Preto bolo ústavnej sťažnosti podľa čl. 127 ods. 2 ústavy vyslovené, že postupom krajského súdu bolo porušené

základné právo sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov a právo na prejednanie veci v primeranej lehote.

12. Keďže v napadnutom odvolacom konaní nebolo do nálezu ústavného súdu rozhodnuté, bolo podľa čl. 127 ods. 2 ústavy krajskému súdu prikázané, aby vo veci konal bez zbytočných prietáhov.

13. Konanie na krajskom súde začalo ešte v roku 2014, pričom doteraz nie je rozhodnuté. Cieľom finančného zadosťučinenia je dovŕšenie ochrany porušeného základného práva v prípadoch, v ktorých sa zistilo, že k porušeniu došlo spôsobom, ktorý vyžaduje nielen vyslovenie porušenia, prípadne príkaz na ďalšie konanie bez pokračujúceho porušenia základného práva (IV. ÚS 210/04). Tak je tomu aj v tomto prípade. S prihliadnutím na celkovú dĺžku konania na krajskom súde, správanie sťažovateľa a postup súdu, ústavný súd sťažovateľovi priznal podľa čl. 127 ods. 3 ústavy finančné zadosťučinenie 2 000 eur a vo zvyšnej časti ústavnej sťažnosti nevyhovel.

V.

14. Zistené porušenie základných práv sťažovateľa odôvodňuje to, aby mu krajský súd podľa § 73 ods. 3 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov nahradil trovy konania, ktoré mu vznikli právnym zastúpením. Výška náhrady bola určená podľa vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“). Základná sadzba tarifnej odmeny za jeden úkon v roku 2021 je 181,17 eur. Ústavný súd priznal sťažovateľovi náhradu za tri úkony právnej služby (prevzatie a príprava zastúpenia, podanie sťažnosti a vyjadrenie 3 x 181,17 eur), čo spolu s náhradou podľa § 16 ods. 3 vyhlášky (3 x 10,87 eur) predstavuje 576,12 eur.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 26. augusta 2021

Robert Šorl
predseda senátu